

درس فارغ فقه مضرت آیت الله مسینی بوشهری (دامت برکاته)

تاریخ: ۳۰ دی ۱۳۹۹

موضوع کلی: فصل فی غسل الجنابة

موضوع جزئی: حکم جنب کردن خود در وقت، با فرض عدم تمکن از غسل

- حکم شک در دخول و شک در مدخول فیہ

مصادف با: ۵ جمادی الثانی ۱۴۴۲

جلسه: ۶۰

سال تحصیلی: ۱۴۰۰-۱۳۹۹

«الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد وآله الطاهرین و اللعن علی اعدائهم اجمعین»

خلاصه جلسه گذشته

بحث در مسأله ۶۴۸ بود. عرض شد که این مسأله دو فرع دارد، در جلسه گذشته فرع اول ذکر و بررسی شد. در ادامه عرض شد که به نظر مرحوم سید (ره)، اگر شخص قدرت بر تیمم نیز نداشته باشد، جایز نیست که خود را جنب کند و دلیل این حکم؛ مبنی بر عدم جواز إجناب در فرض عدم قدرت بر تیمم، این است که إجناب، موجب تفویت واجب می شود چون اگر مبنا این باشد که نماز کسی که فاقد طهورین (طهارت مائیه و طهارت تراپیه) است، صحیح نیست، در این فرض که تیمم نیز ممکن نیست، شخص فاقد طهارت است لذا اگر نماز بخواند، نمازش صحیح نیست، در نتیجه جنب کردن خود با اختیار باعث تفویت واجب می شود و تفویت واجب جایز نیست، پس إجناب خود، جایز نیست و اگر مبنا این باشد که نماز کسی که فاقد طهورین است، صحیح است [، یعنی نماز به هیچ وجه نباید ترک شود و حتی اگر شخص طهارت نداشته باشد باید نمازش را بخواند]، عرض می شود که إجناب خود، موجب تفویت وظیفه اختیاری و اضطراری است، یعنی شخص با إجناب خود از روی اختیار، موجب تفویت وظیفه اختیاری و اضطراری اش [که تیمم است] می شود و فرض این است که نص این مورد را شامل نمی شود، پس إجناب خود، جایز نیست.

فرع دوم، این است که کسی که وضو دارد و تمکن از وضو گرفتن مجدد ندارد، جایز نیست که بعد از دخول وقت، خود را محدث کند [، مثلاً بول کند] و وضویش را باطل کند، پس بین جنابت و حدث اصغر فرق است و فارق بین این دو نص است و نص، به جنابت مربوط است و فقط بر جواز جنابت بعد از دخول وقت دلالت دارد و محدث کردن خود را شامل نمی شود.

به نظر می رسد که نص فقط بر جواز جنابت بعد از دخول وقت، در رابطه با جماع با همسر و مملوکه (کنیز) دلالت دارد، یعنی تفویت واجب با إجناب در وقت، فقط مربوط به فرضی است که شخص با همسر خود یا کنیز خود جماع کند و إجناب از راهی غیر از جماع با همسر و کنیز را شامل نمی شود، پس دلیلی بر اجتناب در غیر از مورد نص [غیر از جماع با همسر و کنیز] نیست. بنابراین، حکم وضو و غسل از این جهت یکی است، یعنی همان گونه که جایز نیست که شخص از راه دیگری غیر از جماع با همسر یا کنیز، در وقت، خود را جنب کند، همچنین جایز نیست که شخص بعد از دخول وقت، خود را محدث کند.

مسأله ۶۴۹: «إذا شک فی أنه هل حصل الدخول أم لا؟ لم یجب علیه الغسل و کذا لو شک فی أن المدخول فیہ فرجٌ أو دُبُرٌ أو غیرهما، فإنه لا یجب علیه الغسل»^۱.

به نظر مرحوم سید (ره)، اگر شخص در حصول دخول یا عدم حصول دخول شک کند، غسل بر او واجب نیست و همچنین، اگر در مدخول فیه شک کند که آیا فرج بوده است یا دُبر بوده است یا غیر از فرج و دُبر بوده است، غسل بر او واجب نیست. با توجه به مسأله مذکور، گاهی شک در اصل دخول است و گاهی شک در مدخول فیه است که در هر دو صورت، غسل واجب نمی شود.

دلیل حکم مذکور، این است که شک مذکور، به شک در تحقق اصل جنابت برمی گردد، یعنی شخص در تحقق جنابت شک می کند و لذا به مقتضای قاعده، نسبت به وجوب غسل، برائت جاری می شود و اصل، عدم وجوب غسل است. نکته ای که باید به آن توجه شود این است که مسأله مذکور، مبنی بر عدم وجوب غسل، در فرضی مطرح می شود که تحقق جنابت از راه جماع باشد که چون در فرض مذکور، در اصل دخول یا در مدخول فیه شک است، به عدم وجوب غسل حکم می شود، ولی اگر در همین فرض که شخص در دخول یا مدخول فیه شک دارد، انزال صورت گیرد، جنابت محقق می شود و غسل واجب می شود چون یکی از موجبات جنابت، انزال الماء است و در فرض مورد نظر نیز چون انزال صورت گرفته است، جنابت محقق شده است و غسل واجب می شود.

مسأله ۶۵۰: «لا فرق فی کون إدخال تمام الذکر أو الحشفة موجبا للجنابة بین أن یکون مجرداً أو ملفوفاً بوُصلةٍ أو غیرها إلّا أن یکون بمقدار لا یصدق علیه الجماع»^۱.

به نظر مرحوم سید (ره)، در اینکه ادخال تمام ذکر یا حشفه موجب جنابت می شود، بین اینکه ذکر یا حشفه مجرد از چیزی باشد یا چیزی از پارچه و غیر آن، دور ذکر یا حشفه پیچیده شده باشد، فرقی نیست، مگر اینکه آن پارچه ای که دور ذکر یا حشفه پیچیده شده است، به اندازه ای باشد که جماع بر آن صدق نکند [، یعنی آن پارچه ای که پیچیده شده است، اصالت داشته باشد و ذکر یا حشفه جنبه تبعی داشته باشد].

توضیح مسأله مذکور، ان شاء الله، در جلسه آینده بیان خواهد شد.

«الحمد لله رب العالمین»